

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3Tos/159/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123012105
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Stanislavská
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2123012105.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Stanislavskej a sudcov JUDr. Ladislava Révesa a JUDr. Andrey Kondllovej, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C. D., v konaní o žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 12.07.2023, č.k. 104PP/7/2023-42, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 23. augusta 2023 v Trnave takto

rozhodol:

Podľa § 193 odsek 1 písm. c/ Trestného poriadku sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C. D., z a m i e t a.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením Okresný súd Trnava rozhodol podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku a § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona tak, že zamietol žiadosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C. D., trvale bytom C. D., prechodne bytom C. D., E. XX, o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 6T/34/2018 zo dňa 28.03.2018, právoplatným 28.03.2018 a v spojení s uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 6T/34/2018 zo dňa 14.12.2020 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2Tos/32/2021 zo dňa 14.04.2021.

Okresný súd napadnuté uznesenie odôvodnil v rozsahu č.l. 42-45 spisu.

V odôvodnení napadnutého uznesenia okresný súd skonštatoval, že odsúdený splnil formálnu podmienku – výkon dvoch tretín uloženého trestu a splnil aj prvú materiálnu podmienku, nakoľko správaním vo výkone trestu a plnením povinností preukázal polepšenie. K tomu uviedol, že odsúdený bol počas výkonu trestu trikrát disciplinárne odmenený. Súd posudzujúc osobu odsúdeného komplexne prihliadol na jeho predchádzajúci život, pričom vzal do úvahy, že odsúdený sa v minulosti opakovane dopúšťal trestnej činnosti a to napriek tomu, že už bol vo výkone trestu odňatia slobody. V súčasnosti je vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý mu bol pôvodne uložený ako podmienený trest so skúšobnou dobou, v priebehu ktorej sa však dopustil prečinu krádeže (išlo o tzv. špeciálnu recidívu), v dôsledku čoho súd rozhodol o nariadení výkonu trestu odňatia slobody. Súd dospel k záveru, že predchádzajúce tresty (ani podmienený odklad výkonu trestu so skúšobnou dobou) nespĺnili u odsúdeného prevýchovný účel a na odsúdeného je potrebné pôsobiť celou dĺžkou výkonu trestu odňatia slobody tak, ako mu bol uložený a nariadený. Súd pri rozhodovaní prihliadol aj na hodnotenie riaditeľa ÚVTOS, ktorý konštatuje stredné riziko recidívy trestnej činnosti a menej priaznivú resocializačnú prognózu. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že vzhľadom na osobu odsúdeného a jeho predchádzajúci spôsob života u odsúdeného nebola splnená druhá materiálna podmienka podmieneného prepustenia v zmysle zákonného ustanovenia § 66 Trestného zákona a preto súd jeho žiadosť o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zamietol.

Proti tomuto uzneseniu zahlásil, ihneď po jeho vyhlásení na verejnom zasadnutí, sťažnosť odsúdený A. B. (č. l. 41 spisu), ktorú do neverejného zasadnutia krajského súdu bližšie písomne neodôvodnil.

Prokurátor prítomný na verejnom zasadnutí sa vzdal práva na podanie sťažnosti (č. l. 41 spisu).

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku, pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť

b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná. Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti preskúmal v zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 192 odsek 1 Trestného poriadku správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, ako i konanie, ktoré predchádzalo tomuto výroku a tak zistil, že sťažnosť podala oprávnená osoba v zákonom stanovenej lehote, avšak nie je dôvodná.

Krajský súd je toho názoru, že okresný súd po obdržaní žiadosti odsúdeného A. B. o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody postupoval procesne bez akýchkoľvek pochybností, keď vo veci určil termín verejného zasadnutia na 12.07.2023, kde mal odsúdený možnosť vyjadriť sa k svojmu správaniu vo výkone trestu odňatia slobody, vykonal všetky dôkazy, ktoré sú potrebné pre objektívne a zákonné rozhodnutie o žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody a rozhodol spôsobom, ktorý si osvojil aj krajský súd.

Vo svojom uznesení okresný súd v súlade s ustanovením § 176 ods. 2 Trestného poriadku rozviedol všetky zákonné a právne skutočnosti, na základe ktorých mal za to, že žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nie je možné vyhovieť.

Podľa § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmiennečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmiennečného trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona, pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Z vyššie citovaných ustanovení § 66 Trestného zákona vyplýva, že súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť z výkonu trestu po splnení jednak formálnej podmienky, a to zákonom stanovenej doby výkonu trestu, a jednak po splnení dvoch materiálnych podmienok, ktorými sú splnenie povinností a správanie odsúdeného, ktorými preukázal polepšenie a tiež skutočnosť, že sa od odsúdeného môže očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody znamená podstatnú zmenu spôsobu jeho výkonu a preto by táto možnosť mala byť umožnená len odsúdenému, u ktorého je reálny predpoklad, že uložený trest splnil svoj účel aj bez potreby celkového výkonu tohto trestu v ústave na výkon trestu odňatia slobody. Súd preto musí skúmať všetky okolnosti svedčiace o možnostiach prevýchovy odsúdeného, ako aj jeho správanie vo výkone trestu odňatia slobody.

Preskúmaním obsahu spisového materiálu krajský súd zistil, že okresný súd správne konštatoval, že odsúdený splnil formálnu podmienku na podmiennečné prepustenie, teda vykonal pomernú časť uloženého trestu.

Avšak na rozdiel od prvostupňového súdu je krajský súd toho názoru, že odsúdený nespĺnil ani prvú materiálnu podmienku. Uvedené zistenia, ktoré bral prvostupňový súd do úvahy pri svojom rozhodnutí, neboli vyhodnotené správne. Totiž pri rozhodovaní o splnení prvej materiálnej podmienky, t. j. preukázanie polepšenia správaním vo výkone trestu a plnením svojich povinností, ide o to rozlíšiť, kedy správanie odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu odňatia slobody sú prejavom len vonkajšej adaptácie odsúdeného na prostredie ústavu na výkon trestu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného odôvodňujúce nádej, že i v budúcnosti povedie riadny život. To znamená, že ak sa odsúdený vo výkone trestu dobre správa, automaticky to neznamená, že sa polepšil a tým splnil prvú materiálnu podmienku.

Vzhľadom na hodnotenie odsúdeného nie je možné jeho správanie v rámci výkonu trestu odňatia slobody posúdiť ako nasvedčujúce polepšeniu. Totiž pri posúdení prvej materiálnej podmienky nejde len o počet disciplinárnych odmien udelených odsúdenému vo výkone trestu, ale o celkové jeho pôsobenie a správanie sa vo výkone trestu odňatia slobody, ktoré je v prípade odsúdeného pasívne a nevyplýva z neho snaha o polepšenie alebo prejavenie zmeny v jeho spôsobe života. Pozornosť súdu neuniklo to, že odsúdenému je venovaný individuálny prístup zameraný na zodpovednosť za svoje konanie a rešpektovanie interných noriem platných v ústave, čo by dávalo zmysel skôr pri odsúdených počas prvého výkonu trestu odňatia slobody, ktorí nie sú oboznámení s podmienkami výkonu trestu odňatia slobody, pričom odsúdený je vo výkone trestu už opakovane, čo súd nepresvedčilo, že sa polepšil a prebehla u neho vnútorná zmena v jeho hodnotovej orientácii. Treba prihliadnuť aj na fakt, že z radov odsúdených nezastáva žiadnu funkciu, zo strany ústavu je motivovaný k aktívnemu tráveniu voľného času a udržiavaniu fungujúcich sociálnych kontaktov s rodinou, ako i na to, že

síce bol 3-krát disciplinárne odmenený za vzorné plnenie si pracovných povinností, avšak nemožno opomenúť, že pre slabé pracovné výkony bol od 15.11.2022 do 04.01.2023 z pracoviska vyradený. Navyše odsúdený nevyvinul žiadnu aktivitu smerujúcu k rozšíreniu a prehĺbeniu si vzdelania, nakoľko počas výkonu trestu neabsolvoval žiadny rekvalifikačný kurz ani iné formy vzdelávania. Z uvedeného správania sa odsúdeného v ústave na výkon trestu odňatia slobody potom nie je možné ustáliť, že by odsúdený svojou aktivitou vybočoval z radu, síce režimovo prispôsobených, avšak priemerných väzňov. U odsúdeného teda možno konštatovať, že sa v podstate adaptoval na režim výkonu trestu odňatia slobody, avšak doposiaľ nepreukázal zvýšenú snahu po náprave. Plnenie si základných povinností, najmä tých pracovných vo výkone trestu je nevyhnutnou podmienkou ako samotnej adaptácie, tak aj celého priebehu výkonu trestu odňatia slobody, čo ale nemožno považovať za prejav jeho vyššej aktivity plnenia si svojich povinností a polepšenia sa. V tejto súvislosti krajský súd záverom iba poznamenáva, že odsúdený sa nenachádza vo výkone trestu odňatia slobody po prvýkrát, ale opakovane, teda vie, ako si svojim správaním zabezpečiť, resp. vytvoriť podmienky na pozitívne hodnotenie.

Odsúdený bol navyše uznaný za vinného okrem iného aj zo spáchania závažnejšieho trestného činu (zločinu krádeže), preto aj skúmanie všetkých relevantných skutočností na účely posúdenia prvej materiálnej podmienky musí byť prísnejšie, a preto v prípade odsúdeného napriek jeho snahe o dobré správanie v ústave v poslednom období ešte nemožno konštatovať, že si dôsledne uvedomil následky svojho konania a trest, ktorý aktuálne vykonáva, mal na neho dostatočný prevýchovný vplyv.

Pokiaľ ide o splnenie druhej materiálnej podmienky, túto súd skúma a objasňuje komplexnejšie, posudzuje všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, jeho osobné charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostrediu, v ktorom žil, celý jeho doterajší život, povahu charakter trestnej činnosti, pre ktorú je vo výkone trestu s jediným cieľom, či všetky tieto skutočnosti umožňujú prijať prognózu, že v prípade prepustenia na slobodu povedie riadny život, t. j. život v súlade s právnymi morálnymi a etickými normami spoločnosti.

Preto okresný súd správne a v súlade so zákonom dospel k záveru o tom, že odsúdený nespĺňa druhú materiálnu podmienku a to vedenie riadneho života v prípade podmieneného prepustenia. V tomto prípade sa krajský súd plne stotožnil s názorom prvostupňového súdu, na ktorý odkazuje.

Nad rámec uvedeného prvostupňovým súdom v odôvodnení napadnutého uznesenia krajský súd poukazujúc na vyššie uvedené konštatuje, že v preskúmanom prípade nebolo preukázané splnenie materiálnej podmienky polepšenia sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody a otázku preukázania polepšenia nie je možné posudzovať izolovane od otázky budúcej perspektívy vedenia riadneho života, preto podľa názoru krajského súdu nemožno z tohto dôvodu dospieť k odôvodnenému záveru o možnosti očakávať od odsúdeného vedenie riadneho života v budúcnosti. Hoci správanie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody v súčasnosti nevykazuje nedostatky, nemožno opomenúť skutočnosť, že napriek skúsenosti s predchádzajúcim výkonom trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený za drogovú trestnú činnosť, odsúdený opätovne porušil záujmy chránené Trestným zákonom. V neprospech odsúdeného v prvom rade svedčí osem záznamov v registri trestov, z ktorého tiež rezultuje, že odsúdenému boli doteraz ukladané tresty odňatia slobody nielen podmienené, ale aj trest nepodmienený, pričom ani možnosť, ktorá bola odsúdenému podmieneným odsúdením na nápravu poskytnutá, nevyužil a dopustil sa opätovne, dokonca počas plynutia skúšobnej doby podmieneného odsúdenia, protiprávnej trestnej činnosti a to druhoivo identickej (majetkovej trestnej činnosti), z ktorého dôvodu bolo rozhodnuté o jeho neosvedčení sa v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia a bol mu nariadený výkon trestu.

V tejto súvislosti považuje krajský súd za potrebné zdôrazniť, že z hľadiska účelu trestu pri recidíve odsúdeného, ktorý je opakovane vo výkone trestu odňatia slobody, vystupuje do popredia represívna zložka trestu, keďže u neho došlo k opakovanému spáchaniu trestnej činnosti napriek predchádzajúcemu výkonu trestu odňatia slobody, ktorý ho v zmysle § 34 ods. 1 Trestného zákona mal viesť k vedeniu riadneho života. Z uvedeného tak logicky vyplýva, že ani predchádzajúca najprísnejšia forma trestu (výkon odňatia slobody) odsúdeného zrejme neodradila od následného porušovania záujmov chránených Trestným zákonom úmyselnou formou, čo svedčí o zjavnej neúčte odsúdeného k týmto chráneným hodnotám aj napriek jeho osobnej skúsenosti s výkonom trestu odňatia slobody.

V zmysle ustanovenia § 66 ods. 2 Trestného zákona krajský súd tiež prihliadol aj na povahu trestného činu, pre ktorý je odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody a zistil, že odsúdený si aktuálne vykonáva trest odňatia slobody za spáchanie zločinu krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 4 písm. b) Trestného zákona, prečinu neoprávnené vyrobenie a používanie platobného prostriedku podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona a prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona, za ktorý mu bol pôvodne uložený podmienený trest odňatia slobody v trvaní 3 roky so skúšobnou dobou v trvaní 3 roky s probačným dohľadom, avšak odsúdený sa počas skúšobnej doby podmieneného odsúdenia

dopustil opätovne majetkovej trestnej činnosti, konkrétne trestného činu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. g) Trestného zákona, za ktorý bol právoplatne odsúdený rozhodnutím Okresného súdu Nitra zo dňa 24.05.2018, sp. zn. 6T/40/2018, ako aj dvoch priestupkov proti majetku, za ktoré mu boli uložené pokuty vo výške 100,- eur a 30,- eur, z ktorých dôvodov bolo rozhodnuté o jeho neosvedčení sa v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia Okresným súdom Nitra pod sp. zn. 6T/34/2018 a bol mu nariadený výkon trestu. Predmetné odsúdenie predstavuje siedmy záznam v registri trestov, pričom za spáchanie obdobnej majetkovej trestnej činnosti (trestného činu krádeže) bol právoplatne odsúdený aj v roku 2017, a to trestným rozkazom Okresného súdu Nitra zo dňa 21.06.2017, sp. zn. 1T/14/2017, z čoho vyplýva, že na odsúdeného možno hľadiť ako na špeciálneho recidivistu k páchaniu majetkovej trestnej činnosti, pretože tejto sa dopúšťal opakovane a s krátkym časovým odstupom (v rokoch 2017, 2018 a 2018).

V tomto smere zohráva významnú úlohu aj jeho život pred nastúpením výkonu trestu, ako i okolnosti spáchanej trestnej činnosti, pričom k týmto treba uviesť, že odsúdený bol opakovane v rokoch 2007, 2010, 2010, 2011 a 2012 uznaný za vinného aj zo spáchania drogovej trestnej činnosti, za ktorú mu boli ukladané tresty odňatia slobody nielen podmienené, ale aj trest nepodmienený, ktorý si vykonal dňa 07.08.2012. Potom tá skutočnosť, ktorú sám odsúdený pri výsluchu na verejnom zasadnutí uviedol, že v predmetnej trestnej veci sa neosvedčil z dôvodu, že holdoval drogám, táto značí o tom, že ani predchádzajúci výkon trestu (uložený odsúdenému pre drogovú trestnú činnosť) nemal dostatočný vplyv na odsúdeného, aby zmenil svoje životné hodnoty a najmä postoj k drogám.

Z predchádzajúceho života odsúdeného teda možno vyvodiť, že jeho sklony k porušovaniu zákona a k páchaniu trestnej činnosti, nateraz prevyšujú nad ochotou žiť riadny a slušný život, keď možno konštatovať, že doposiaľ uložené tresty sa u neho evidentne minuli účinkom a nechal si z nich žiadne ponaučenie, keďže s odstupom času doposiaľ vždy pokračoval v páchaní ďalšej trestnej činnosti, dokonca aj obdobnej majetkovej. Najvyšší krajský súd v tejto súvislosti u odsúdeného poukazuje na menej priaznivú resocializačnú prognózu na základe stredného rizika recidívy trestnej činnosti, ktorá taktiež nesvedčí v prospech novej prognózy, že odsúdený povedie na slobode riadny život. K tomu je z pohľadu krajského súdu nutné pripomenúť, že u viacnásobných recidivistov, ktorí sa opakovane dopúšťajú závažnej alebo druhovo totožnej trestnej činnosti ich osobnostné narušenie poskytuje iba veľmi slabé záruky, že by sa v budúcnosti trestnej činnosti nedopustili.

Rovnako je potrebné prihliadnúť aj na zaradenie odsúdeného do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, ktoré zaradenie na výkon trestu svedčí o tom, že v prípade odsúdeného sa vyžadovala prísnejšia forma spôsobu výkonu trestu. A aj keď bol odsúdený premiestnený z ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, v súčasnosti si trest odňatia slobody vykonáva v diferenciálnej skupine „B“, čo rovnako svedčí o potrebe prísnejšieho režimu, ktorý je základom diferencovaného zaobchádzania.

Zohľadňujúc nepriaznivú resocializačnú prognózu odsúdeného, vysoké riziko recidívy trestnej činnosti ako i povahu trestného činu, pre ktorý je odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody, krajský súd konštatuje, že práve predčasným ukončením výchovného pôsobenia uloženého trestu a participácie na programe zaobchádzania v podobe podmieneného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebolo možné dosiahnuť jeden z účelov trestu, a síce vytvoriť podmienky a pripraviť odsúdeného na riadne vedenie života po výkone trestu a odradiť ho od recidívy trestnej činnosti.

Napokon ani vyjadrenie odsúdeného na verejnom zasadnutí, že plánuje po prípadnom prepustení bývať u matky, zamestnať sa vo firme F. a tiež, že chce viesť riadny život, podľa názoru krajského súdu nepostačuje pre záver, že náprava odsúdeného bola po čiastočnom výkone trestu odňatia slobody dovŕšená, resp. realizovaná v takej miere, že v ďalšom výkone trestu nie je potrebné pokračovať. Snahu odsúdeného o vedenie riadneho života v prípade prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody na slobodu, ktorý by viedol tak, aby sa do budúcnosti nedostával do rozporu s právnymi normami, súd nijako nespochybňuje. To, čo vyvoláva dôvodné pochybnosti, je však skutočná ochota odsúdeného po zmene modelu jeho správania, ktorý sa premietal do opakovaných odsúdení za páchanie trestnej činnosti, dokonca obdobnej, majetkového charakteru. Jeho ochota viesť riadny život je len deklarovaná a je v rozpore s jeho správaním sa v minulosti, keď aj počas plynutia skúšobnej doby podmieneného odsúdenia sa dopustil páchania ďalšej majetkovej trestnej činnosti. Potom ani tá skutočnosť, že sa bude zdržiavať na adrese trvalého pobytu a bývať u matky, kde býval aj pred výkonom trestu, nie je tou okolnosťou, ktorá vzhľadom na osobnosť odsúdeného, ako osobu zjavne nerešpektujúcu právne predpisy a práva a slobody iných osôb, by presvedčila súd, že sa už nebude dopúšťať trestnej činnosti. Rovnako zamestnanie, kde plánuje pracovať po výkone trestu, nie je relevantným dôvodom na podmienené prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

Záver z celkového zhodnotenia osoby odsúdeného a jeho doterajšieho života, teda ani podľa názoru sťažnostného súdu neumožňuje prijať pozitívnu prognózu jeho budúceho správania, t.j. že bude žiť v súlade s právnymi, etickými a morálnymi normami spoločnosti. Je možné preto konštatovať, že výchovné pôsobenie a pozitívne pôsobenie je možné iba počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody. V prípade odsúdeného sa vzhľadom na jeho kriminálne narušenie a vyššie riziko sociálneho zlyhania nemožno rozumne domnievať, že podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody už splní svoj zákonom sledovaný účel.

Podľa § 193 odsek 1 písm. c/ Trestného poriadku, nadriadený orgán zamietne sťažnosť ak nie je dôvodná.

Z vyššie uvedených dôvodov aj krajský súd má za to, že u odsúdeného nie sú splnené zákonné podmienky na jeho podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody v zmysle § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona, preto v zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 193 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku, sťažnosť odsúdeného ako nedôvodnú zamietol.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.